

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

MORSKI
INSTYTUT
RYBACKI
PAŃSTWOWY
INSTYTUT
BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
26

RYNEK RYB

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 2004 ROKU

ISSN 1732-5889

ANALIZY RYNKOWE

Redaktor naczelny
Jadwiga Seremak-Bulge

MAJ 2017

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Waldemar Sochaczewski (przewodniczący)
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący)
Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny)
Piotr Szajner (sekretarz redakcji)
Maria Zwolińska
Tadeusz Chrościcki
Krystyna Świetlik
Iwona Szczepaniak
Marzena Trajer
Barbara Domaszewicz
Jarosław Ołowski

KOMITET REDAKCYJNY:

Maria Zwolińska, Andrzej Kowalski, Jadwiga Seremak-Bulge, Piotr Szajner, Marzena Trajer,
Ewa Machowina

REDAKTOR RYNKU RYB:

Krzysztof Hryszko

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner
SKŁAD I DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 555 egz. Ark. wyd. 5,45

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne <i>mgr Tadeusz Chrościcki</i>	6
II. Polityka rybacka i regulacje rynku ryb <i>dr Emil Kuzebski, dr Barbara Pieńkowska</i> <i>Morski Instytut Rybacki – PIB</i>	7
III. Światowy rynek ryb i owoców morza <i>mgr Małgorzata Kieliszewska, Morski Instytut Rybacki – PIB</i>	13
IV. Krajowa produkcja ryb i owoców morza	18
1. Rybołówstwo morskie <i>dr Emil Kuzebski, Morski Instytut Rybacki – PIB</i>	18
2. Rybactwo śródlądowe <i>dr Andrzej Lirski, Instytut Rybactwa Śródlądowego</i> <i>mgr inż. Krzysztof Hryszko, IERiGŻ-PIB</i>	20
V. Przetwórstwo i popyt na ryby i owoce morza	25
1. Przetwórstwo <i>mgr Stanisław Szostak</i> <i>mgr Jadwiga Drożdż, IERiGŻ-PIB</i>	25
2. Spożycie ryb i owoców morza oraz ich przetworów <i>dr Barbara Pieńkowska, Morski Instytut Rybacki – PIB</i> <i>mgr inż. Krzysztof Hryszko, IERiGŻ-PIB</i>	28
VI. Handel zagraniczny rybami i owocami morza oraz ich przetworami <i>mgr inż. Krzysztof Hryszko, IERiGŻ-PIB</i>	32
VII. Ceny ryb i przetworów rybnych <i>mgr inż. Krzysztof Hryszko, IERiGŻ-PIB</i> <i>mgr Stanisław Szostak</i>	37

Podaż ryb, przetworów rybnych i owoców morza na rynek krajowy, według wstępnych danych, wyniosła w 2016 r. 495,3 tys. ton (w ekwiwalencie masy żywej) i była o 3,5% większa niż przed rokiem. Wpływ na to miały głównie zwiększone połowy własne (we wszystkich rodzajach rybołówstwa), a także wzrost importu. Wskaźnik samowystarczalności zwiększył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 1,0 pkt. proc. do 50,2%.

Połowy ryb na Bałtyku wyniosły w 2016 r. 138,9 tys. ton i były o 3,1% większe niż rok wcześniej. Największy wzrost połowów odnotowano w przypadku storni (o 59,5% do 15,1 tys. ton). Wyraźnie większe były także wyładunki śledzi w portach (o 10,9% do 44,1 tys. ton) oraz ryb pozyskiwanych z rybołówstwa przybrzeżnego. Wzrost połowów storni był wynikiem głównie pogłębiającej się, niekorzystnej sytuacji w rybołówstwie dorszowym. Połowy dorszy obniżyły się w 2016 r. o 24% do zaledwie 10,3 tys. ton, a rybacy rekompensowali część strat z tego tytułu zwiększonym zaangażowaniem w połowy innych gatunków ryb. Niewielki spadek połowów wystąpił w rybołówstwie szprotowym (o 6,4% do 60,1 tys. ton), ale był wynikiem wyłącznie mniejszych kwot połowowych. Szacuje się, że w 2016 r., po bardzo niekorzystnym pod względem klimatyczno-hydrologicznym poprzednim rokiem, poprawiła się sytuacja w rybołówstwie śródlądowym, a odłowy i produkcja ryb słodkowodnych wyniosły 51,6 tys. ton

(wzrost o 4,5%). W 2016 r. zwiększyły się także połowy dalekomorskie (o 12,9% do 58,3 tys. ton), jednak nie zasiliły one rynku krajowego i zostały sprzedane bezpośrednio w portach zagranicznych lub przeładowane na statki innych bander. Łączne połowy krajowe wyniosły w 2016 r. 248,8 tys. ton i były o 5,6% większe niż w roku poprzednim.

Według wstępnych danych w 2016 r. bilansowe spożycie ryb i owoców morza wyniosło 12,9 kg/mieszkańca i było o 3,4% większe niż w roku poprzednim. Wzrost spożycia dotyczył wyłącznie ryb morskich (o 6,0% do 10,19 kg/mieszkańca), przy ograniczeniu konsumpcji owoców morza (o 22,2% do 0,42 kg/mieszkańca) i podobnym jak przed rokiem popycie na ryby słodkowodne (2,29 kg/mieszkańca). Wzrost spożycia wystąpił mimo znacznego wzrostu cen produktów rybnych i pogorszenia relacji cenowych pomiędzy rybami a mięsem i nabiałem. Obserwowano jednocześnie duże zmiany w spożyciu poszczególnych gatunków ryb. Spośród ryb morskich i dwuśrodowiskowych największy wzrost konsumpcji dotyczył szprotów, miruny, śledzi oraz tuńczyków, przy znacznym ograniczeniu spożycia łososi, dorszy, mintajów i makreli. W 2016 r. zwiększyło się spożycie ryb pochodzących w większości z produkcji krajowej, tj. karpia i pstrągów, przy jednoczesnym spadku zainteresowania konsumentów importowanymi rybami słodkowodnymi – pangami i tilapiami. Na istotne zmniejszenie konsumpcji owoców

morza wpłynęły wysokie ceny krewetek. Zmiany w wielkości spożycia poszczególnych gatunków ryb spowodowane były głównie reakcją konsumentów na poziom cen oraz wynikają także ze zmieniających się preferencji i wzrostu popytu na ryby świeże i chłodzone, zwiększającego się asortymentu produktów oraz rozszerzającej się sieci sprzedaży.

W 2016 r. handel zagraniczny rybami, owocami morza oraz ich przetworami osiągnął po raz kolejny rekordowe wyniki. Na wartość wymiany wpływ miały przede wszystkim wysokie ceny światowe wielu gatunków ryb i owoców morza, przy mniejszych zmianach wolumenu handlu podstawowych grup produktów. Według wstępnych danych wielkość eksportu zwiększyła się w 2016 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, o 8,2% do 476,9 tys. ton (w masie produktów), natomiast jego wartość o 13,5% do 1815,5 mln EUR. Wzrost wartości wywozu wystąpił głównie w grupie filetów i mięsa z ryb (o 20,7%), przetworów i konserw z ryb (o 15,1%) oraz ryb wędzonych (o 9,3%). Dominujące znaczenie dla eksportu mają trzy gatunki ryb: łososie, śledzie i dorsze, a ich łączna sprzedaż zwiększyła się w 2016 r. o 15% (stanowią 70% wartości wywozu). Głównym rynkiem zbytu dla produktów rybnych pozostają kraje Unii Europejskiej (90% wartości), z dominującym udziałem Niemiec (53%). Wolumen importu ryb, owoców morza oraz ich przetworów w 2016 r. wyniósł 564,1 tys. ton i był o 5,8% większy

Bilans ryb i owoców morza w Polsce (tys. ton masy żywej ryb)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016 ^a	2017 P
Połowy morskie	195,4	171,4	186,3	197,2	206,0
w tym: bałtyckie	134,0	118,5	134,7	138,9	148,0
dalekomorskie	61,4	52,9	51,6	58,3	58,0
Połowy słodkowodne i akwakultura	49,8	54,8	49,4	51,6	51,2
Razem połowy krajowe	245,2	226,2	235,7	248,8	257,2
Import	836,7	870,9	876,1	916,0	915,0
Eksport	613,5	579,6	633,2	669,5	692,0
Podaż ryb konsumpcyjnych na rynek krajowy	468,4	518,5	478,6	495,3	480,2

^a dane wstępne, P – prognoza

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MIR-PIB, MGMIŻŚ, IRŚ i MF.

niż rok wcześniej, natomiast wydatki na ich zakup zwiększyły się o 19,4% do 1983,1 mln EUR. Największe wzrosty cen w 2016 r. obserwowano na rynku łososi i śledzi. Przywóz podstawowych grup produktów, tj. ryb świeżych, mrożonych oraz filetów i mięsa z ryb zwiększono o 6,6%, a spośród głównych gatunków ryb zwiększony popyt dotyczył śledzi, tuńczyków, miruny i czarniaków. Znacznie pogłębiło się ujemne saldo wymiany handlowej branży rybnej i wyniosło 167,6 mln EUR, wobec 61,4 mln EUR w 2015 r.

W końcu marca 2017 r. przetwórstwem ryb w kraju zajmowało się 258 zakładów z uprawnieniami do handlu produktami na obszarze Unii Europejskiej, tj. o 5 mniej niż rok wcześniej. W 2016 r. produkcja ryb, przetworów rybnych i owoców morza w średnich i dużych zakładach przemysłu rybnego (zatrudnienie powyżej 49 osób) wyniosła 447,9 tys. ton i była o 15,6% większa niż w roku poprzednim. Największy przyrost

wolumenu produkcji wystąpił w grupie świeżych filetów z ryb morskich (3-krotny) oraz mrożonych filetów z ryb morskich (o 22,0%), konserw i prezerw (o 8,8%) i ryb wędzonych (o 7,9%). W strukturze produkcji największy udział miały ryby wędzone (19,8%), marynaty (18,2%), konserwy (13,6%) oraz świeże filety (13,2%). Szacuje się, że łączna produkcja w sektorze przetwórstwa ryb wyniosła w 2016 r. 560,0 tys. ton o wartości ok. 11 mld zł, tj. o ok. 12-13% więcej niż rok wcześniej.

W 2016 r. pogorszyła się sytuacja ekonomiczno-finansowa przedsiębiorstw przetwórstwa ryb. Zysk netto zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 18% do 317,1 mln zł, mimo wyraźnego przyspieszenia dynamiki sprzedaży zarówno na rynku krajowym, jak i zagranicznym. Pogorszenie wskaźników było między innymi wynikiem wzrostu kosztów materiałowo-surowcowych oraz kosztów finansowych, które nie zostały w pełni

zrekompensowane wyższymi cenami zbytu produktów.

Wysokie ceny importowanych surowców rybnych wpłynęły na znaczne podwyżki cen w kraju. Ceny zbytu produktów rybnych były w 2016 r. średnio o 4,5% wyższe niż w roku poprzednim, natomiast ceny detaliczne wzrosły o 3,6%. Na ogół tendencje wzrostowe cen obserwowano także w pierwszej sprzedaży ryb słodkowodnych oraz ryb bałtyckich. Ryby i przetwory rybne należały do najszybciej drożejących grup produktów żywnościowych. W obrocie detalicznym wzrosty cen objęły przede wszystkim ryby świeże i chłodzone (o 7,1%), mrożone owoce morza (o 4,0%) oraz ryby mrożone (o 3,9%). Relatywnie mniejsze podwyżki wystąpiły w asortymencie ryb solonych, suszonych i wędzonych (o 2,5%) oraz konserw i przetworów z ryb (o 1,4%), a niższe ceny notowano tylko w grupie świeżych lub chłodzonych owoców morza (spadek o 1,1%).

SUMMARY

The supply of fish, fish products and seafood in the domestic market, according to the preliminary data, in 2016 amounted to 495.3 thousand tonnes (live weight equivalent) and was by 3.5% higher than the year before. This was mostly affected by increased own catches (in all types of fishing), as well as the increased import. The self-sufficiency ratio increased when compared with the previous year by 1.0% to 50.2%.

In 2016, catches in the Baltic Sea amounted to 138.9 thousand tonnes and were by 3.1% higher than the year before. The largest increase in catches was recorded in case of European flounder (by 59.5% to 15.1 thousand tonnes). Clearly higher were also landings of herring at the ports (by 10.9% to 44.1 thousand tonnes) and of fish obtained from coastal fishing. The increased catches of European flounder resulted mainly from the deepening un-

favourable situation in cod fishing. Cod catches decreased in 2016 by 24% to only 10.3 thousand tonnes and fishermen compensated some resulting losses with the greater involvement in catches of other species of fish. A slight decrease in catches occurred in sprat fishing (by 6.4% to 60.1 thousand tonnes), but it resulted only from smaller catch quotas. It is estimated that in 2016, after the previous year which was very unfavourable in climate and hydrological terms, the situation in inland fishing improved and catches and production of freshwater fish amounted to 51.6 thousand tonnes (increase by 4.5%). In 2016, deep-sea catches also increased (by 12.9% to 58.3 thousand tonnes), however, they were not supplied to the domestic market and were sold directly in foreign ports or transhipped to vessels under other flags. The total domestic catches in 2016 amounted to 248.8 thousand tonnes and were by 5.6% higher than the year before.

According to the preliminary data in 2016, the balance-sheet consumption of fish and seafood was 12.9 kg per capita and was by 3.4% higher than the year before. The increased consumption applied to sea fish only (by 6.0% to 10.19 kg per capita), with reducing the consumption of seafood (by 22.2% to 0.42 kg per capita), and the demand for freshwater fish similar to that in the last year (2.29 kg per capita). The increased consumption occurred despite a significant rise in the prices of fish products and a deterioration of the price relations between fish and meat and dairy products. At the same time, significant changes were observed in the consumption of individual species of fish. In case of sea and diadromous fish, the largest increase in the consumption applied to sprat, blue grenadier, herring and tuna with the substantially reduced consumption of salmon, cod, pollock and mackerel. In 2016, the consumption of fish mostly from domestic production,

Balance of fish and seafood in Poland (thousand tonnes of live weight of fish)

Specification	2013	2014	2015	2016 ^a	2017 P
Sea catches	195.4	171.4	186.3	197.2	206.0
including: Baltic	134.0	118.5	134.7	138.9	148.0
deep-sea	61.4	52.9	51.6	58.3	58.0
Freshwater catches and aquaculture	49.8	54.8	49.4	51.6	51.2
Total domestic catches	245.2	226.2	235.7	248.8	257.2
Import	836.7	870.9	876.1	916.0	915.0
Export	613.5	579.6	633.2	669.5	692.0
Supply of consumption fish to the domestic market^a	468.4	518.5	478.6	495.3	480.2

^a preliminary data, P – forecast

Source: IAFE-NRI estimate based on the NMFRI, Ministry of Maritime Economy and Inland Navigation, Ministry of Finance and IFI data.

i.e. carp and trout, increased, while the consumer interest in imported freshwater fish – panga and tilapia, decreased. A significant reduction in the consumption of seafood resulted from high prices of shrimp. The changes in the consumption of individual species of fish resulted mainly from the reaction of consumers to the level of prices and from changing preferences and the increased demand for fresh and cooled fish, growing product range and expanding sales network.

In 2016, foreign trade in fish, seafood and their products achieved the record-breaking results once again. The trade value was affected mostly by the high global prices of many species of fish and seafood, with the smaller changes in the trade volume of basic groups of products. According to the preliminary data, the export volume increased in 2016, when compared to the previous year, by 8.2% to 476.9 thousand tonnes (in product weight), while its value by 13.5% to EUR 1,815.5 million. The increase in the export value mainly occurred in the group of fish fillets and meat (by 20.7%), fish products and canned fish (by 15.1%) and smoked fish (by 9.3%). Of dominant importance for the export are three species of fish: salmon, herring and cod, and their total sale increased by 15% in 2016 (they account for 70% of the export value). The main outlet market for fish products remain the European Union countries (90% of the value), with the dominant share of Germany (53%). The import volume of fish, seafood and their products

in 2016 amounted to 564.1 thousand tonnes and was by 5.8% higher than the year before, while the expenses for their purchase increased by 19.4% to EUR 1,983.1 million. The highest price rises in 2016 were observed in the market for salmon and herring. The import of basic product groups, i.e. fresh fish, frozen fish and fish fillets and meat increased by 6.6%, and among the major species of fish the increased demand applied to herring, tuna, blue grenadier and coal-fish. The negative balance of trade in the fish industry significantly deepened and amounted to EUR 167.6 million when compared to EUR 61.4 million in 2015.

At the end of March 2017, fish processing in the country was dealt with 258 establishments approved for trade in products in the European Union, i.e. 5 less than the year before. In 2016, production of fish, fish products and seafood in medium-sized and large establishments of the fishing industry (employing more than 49 persons) amounted to 447.9 thousand tonnes and was by 15.6% higher than the year before. The largest increase in the production volume took place in the group fresh sea fish fillers (3-fold) and frozen sea fish fillets (by 22.0%), canned and preserved fish (by 8.8%) and smoked fish (by 7.9%). In the production structure, the largest share was that of smoked fish (19.8%), pickles (18.2%), canned fish (13.6%) and fresh fish fillets (13.2%). It is estimated that total production in the fish processing sector in 2016 amounted to 560.0 thousand tonnes with a value of

about PLN 11 billion, i.e. by about 12-13% more than the year before.

In 2016, the economic and financial condition of fish processing companies deteriorated. Net profit decreased, when compared to the previous year, by 18% to PLN 317.1 million, despite the apparent acceleration in the sales dynamics, both domestically and abroad. The deterioration of the indicators resulted from, inter alia, an increase in the costs of materials and raw materials and in financial costs, which have not been fully compensated for by the higher selling prices of products.

The high prices of imported fish raw materials resulted in the substantial price rises in the country. The selling prices of fish products in 2016 were, on average, by 4.5% higher than in the previous year, while the retail prices rose by 3.6%. Generally, the upward trends in the prices were observed also in the first sale of freshwater fish and Baltic fish. Fish and fish products were among the food product groups whose prices rose fastest. In retail trade, the prices rises included primarily fresh and chilled fish (by 7.1%), frozen seafood (by 4.0%), frozen fish (by 3.9%). The relatively smaller price rises occurred in the product range of salted, dried and smoked fish (by 2.5%), as well as canned fish and fish products (by 1.4%), and the lower prices were recorded only in the group of fresh or chilled seafood (decrease by 1.1%).

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek drobiu (51) • maj 2017,
2. Rynek zbóż (52) • maj 2017,
3. Rynek mięsa (52) • czerwiec 2017,
4. Rynek rzepaku (50) • czerwiec 2017,
5. Rynek owoców i warzyw (50) • czerwiec 2017,
6. Rynek wyrobów tytoniowych (5) • czerwiec 2017,
7. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (46) • wrzesień 2017,
8. Rynek mleka (53) • wrzesień 2017,
9. Rynek pasz (39) • wrzesień 2017,
10. Rynek drobiu i jaj (52) • październik 2017,
11. Rynek zbóż (53) • październik 2017,
12. Rynek ryb (27) • październik 2017.

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata realizowana przez Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB.

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel.: 22 50 54 685 lub faks: 22 50 54 757 w godzinach 8:00-16:00.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4) pokój numer 3.

Prenumerata roczna wersji papierowej lub elektronicznej 1 egz. (2 numery) w 2017 r. wynosi 42 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przysyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433
W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wiernie odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 numery) w 2017 roku wynosi 42 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-47-57
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>